

מ"ת 37723/10/19 - זוהיר גבן (עצור), שהראז גבן נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בטבריה

מ"ת 37723-10-19 מדינת ישראל נ' גבן(אסיר)
תיק חיצוני: 448946/19

בפני כבוד השופט יריב נבון
המבקשים
1. זוהיר גבן (עצור) 2. שהראז גבן באמצעות עו"ד נג'מה
הייב-אבו מוך
נגד
המשיבה
מדינת ישראל

החלטה

- נגד המבקש 1 הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות רכוש שונות בשני אישומים נפרדים. לעניין בקשה זו רלוונטי הנטען באישום הראשון, לפיו במועדים הרלוונטיים החזיק והשתמש המבקש 1 ברכב מסוג טנדר טויוטה מ.ר. 71-146-79 (להלן: **הרכב**). בתאריך 9.8.2019, סמוך לשעה 12:37, נהג המבקש 1 ברכב ונכנס למושבה כנרת. המבקש 1 החנה את הרכב סמוך ללולי התרנגולים, ניגש למחסן, ובאמצעות לום ברזל עיקם את לשונית דלת המחסן ופרץ אותה. המבקש 1 נטל מהמחסן 4 תנורי חימום אשר עלות כל אחד מהם הינה 10,000 ₪, העמיס אותם על הרכב ועזב את המקום. בהמשך, לאחר שהרכב זוהה במצלמות, ולאחר דין דברים בין מנהל החברה שבבעלותה הלולים ותנורי החימום לבין אביו של הנאשם, הוחזרו התנורים.
- במסגרת החקירה נתפס הרכב אשר המשיבה עותרת לחילוטו. הודעה על דבר כוונת החילוט נכללה בכתב האישום, שם ציינה המשיבה כי בכוונתה לבקש את חילוט הרכב לפי סעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: **פסד"פ**).
- ב"כ המבקשים טענה כי אין הצדקה להחזקת הרכב וניתן להשיבו לחזקת משפחת המבקשים בכפוף להפקדה כספית. ב"כ המבקשים לא הכחישה את הטענה לפיה הרכב רשום על שם המבקשת 2 אשר אין ברשותה רישיון נהיגה כלל. על אף האמור, לטענתה, הרכב נחוץ לשימוש בני המשפחה אשר אף עשו בו שימוש עובר לתפיסתו. ב"כ המבקשים הפנתה לפסיקה לפיה, לשיטתה, בתי המשפט מורים כדבר שבשגרה על השבת התפוס לבעליו, בכפוף להפקדה כספית מידתית. ב"כ המבקשים לא עמדה על נוכחותה של המבקשת 2 בדיון וזו אף לא התייצבה.
- ב"כ המשיבה ביקש לדחות את הבקשה. לדבריו, הרכב התפוס שימש לביצוען של עבירות ולכן הינו בר חילוט באם יורשע המבקש 1. ב"כ המשיבה הפנה להרשעתו הקודמת של המבקש 1 ע"י בית המשפט המחוזי בנצרת בגין עבירות דומות, אשר בוצעו אף הן באמצעות הרכב מושא בקשה זו. לשיטתו, עסקין ב"שור מועד" ולכן אין עמוד 1

מקום להשבת הרכב או לחלופת תפיסה אשר יהא בכוחה להפיג את החשש שמא לא ניתן יהא לחלט את הרכב בתום ההליך. לדבריו, המבקש 1 אף פעל לרישום הרכב ע"ש אשתו אשר אין לה רישיון נהיגה כלל, וזאת על אף שמחומר הראיות עולה בבירור שהוא זה אשר רכש אותו ועשה בו שימוש יום יומי.

5. דיון בבקשה זו התקיים לפניי ביום 27.1.2020. לאותה ישיבה הובא המבקש 1 (עצור בתיק זה) אך המבקשת 2 לא התייצבה, כאמור. שמעתי את טיעוני הצדדים ועיינתי באסמכתאות אליהן הפנו.

דיון והכרעה:

המסגרת הנורמטיבית

6. סעיף 32 לפסד"פ קובע את סמכות המשטרה לתפוס חפצים:

"(א) רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה."

סעיף 34 קובע כי -

"על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין-משטרה בדרגת מפקח-משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לעניין מסויים (להלן - שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית-משפט שלום לצוות כי החפץ ימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהגו בו אחרת כפי שיורה בית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו."

סעיף 37 קובע בעניינו של חפץ שלא הוגש כראיה -

"הוגש משפט ולא הוגש החפץ כראיה לבית המשפט, הרי אם היה המשפט נגד אדם על עבירה שעבר באותו חפץ או לגביו, רשאי בית המשפט לצוות כאמור בסעיף 34; לא ניתן צו לפי סעיף 34 או שלא היה המשפט נגד אדם על עבירה כאמור, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם שמידיו נלקח."

7. בית המשפט העליון עמד על ההלכה הנוהגת בסוגיית האיזונים שעל בית המשפט לבצע בעת הכרעה בבקשת אדם להחזרת תפוס בבש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בעמ נ' מדינת ישראל, (12/03/2006) (להלן: עניין לרגו):

"כשם שלעניין מעצר תיבחן השאלה האם קימת עילת מעצר, ואם כן, האם ניתן להגשים את

תכליתו באמצעות חלופה שפגיעתה פחותה, כך הוא ביחס להמשך החזקת חפץ תפוס. יש לבחון האם מתקיימת עילה להמשך תפיסתו בידי המשטרה; ואם כן, האם ניתן להגשים את תכלית התפיסה באמצעות שחרור החפץ בכפוף להגבלות מידתיות אשר תגשמה את התכלית הטמונה בתפיסה, בד בבד עם מיתונה והחלשתה של הפגיעה בזכות הקניין של האדם. השאלה היא, במילים אחרות, אם קימת "חלופת תפיסה" אשר תגשים את מטרת התפיסה בדרך שתפגע פחות בזכות קניינו של בעל הזכויות בנכס."

בבש"פ 8009/07 מ.ג.ש מיכאל עבודות בטון ופיתוח בעמ נ' מדינת ישראל, (14/02/2008) נקבעו שלוש תכליות עיקריות לתפיסת חפץ:

"קיימות שלוש תכליות עיקריות העשויות להצמיח מקור לתפיסת חפץ, תפיסה למטרת חילוט, תפיסת חפץ לצורך הצגתו כראיה במשפט, ותפיסה למניעת ביצוע עבירות (ראו: בבש"פ 9616/07 קרביץ נ' מדינת ישראל (13.12.2007))."

8. בהתייחס לטיעוני המבקשים במקרה שלפני, עמד בית המשפט העליון בבש"פ 342/06 האמור, על שיקול החזקת התפוס בידי המשטרה לצורך חילוט עתידי:

"על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ שנתפס לפי סעיף 32, או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ; דין צו זה כדין עונש שהוטל על הנאשם. תפיסת חפץ לצורך חילוטו מאחר שהוכתם בכתם עבירה, בין כיוון ששימש לביצוע העבירה, בין שניתן כשכר בעד ביצועה, ובין שניתן כאמצעי לביצועה, צופה פני עתיד ההליך המשפטי וסיומו. תפיסה זו מיועדת לאפשר למערכת אכיפת החוק לממש את סמכות הענישה שניתנה בידי בית המשפט לחלט חפץ הקשור בעבירה במסגרת העונש הנגזר על העבריין, ומשקפת את גישת המחוקק לפיה פגיעה בזכות הקניין לגבי חפץ שהוכתם בעבירה מבטאת עונש ראוי בנסיבות מתאימות. שאלה היא, באלו נסיבות החזקתו של תפוס בידי המשטרה לתכלית זו היא ראויה, ובאלו תנאים ראוי לשחררו, כדי להבטיח שלא תסוכל יכולתו של בית המשפט, בבוא העת, להורות על חילוטו."

9. קיימת זיקה בין סמכות התפיסה הדיונית לבין סמכות החילוט המהותית. סעיף 39 לפסד"פ קובע כי ניתן להורות על חילוט הנכס שנתפס לפי סעיף 32 אם הנאשם הוא בעליו של הנכס וההרשעה היא במעשה עבירה שנעשה בחפץ או לגביו. סע' 39(ב) לפסד"פ קובע כי ניתן לחלט נכס שלא חל עליו סעיף 32 (בין היתר כאשר הנאשם אינו בעליו של החפץ), אם החפץ ניתן מאת הבעלים או המחזיק בו כדין או על דעתו, כשכר בעד ביצוע העבירה בגינה הורשע הנאשם, או כאמצעי לביצועה או בעד ביצוע עבירה אחרת הקשורה בעבירה שבה הורשע הנדון, או כאמצעי לביצוע העבירה האחרת (ראו לעניין זה: ע"פ 545/99 סבג נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(1), 507 (1999)).

10. כידוע, סעד זמני לחילוט רכוש נועד לשמור על מצבת נכסיו של הנאשם כמו שהיא, ולמנוע את הברחתם. הצו הזמני נועד לאפשר את מימושן של התכליות העומדות בבסיס החילוט. יחד עם זאת, בבוחנו בקשה למתן סעד

זמני של חילוט על ביהמ"ש לנהוג בזהירות המתבקשת. בחילוט הרכוש יש משום פגיעה דרסטית בקניינו של אדם, שכן בסמכות החילוט יש כדי להפקיע את רכושו. משום כך נדרש איזון בין התכליות לשמן נועדה סמכות החילוט לבין זכויות ואינטרסים אחרים ובראשם זכות הקניין.

11. אמת מידה נוספת שיש להתחשב בה במסגרת הפעלת הסמכות, נוגעת למידתיות וסבירות הפעלת הסנקציה. לפיכך יש לנקוט בהליך זה כאמצעי אחרון ובהיעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית. כך גם נדרש ביהמ"ש לבחון את התשתית הראייתית הלכאורית בתיק, והאם יש בה כדי להצדיק היעדרות לבקשה. לא אחת נפסק, כי בדומה לדין במעצרו של נאשם עד תום ההליכים, גם בדיון במתן סעד זמני לחילוט רכוש נדרש ביהמ"ש לבחון את קיומן של ראיות לכאורה, ולהשתכנע כי קיים "פוטנציאל חילוט", קרי שקיימות ראיות לכאורה המקימות סיכוי סביר שאם יורשע הנאשם, ניתן יהיה להורות על חילוט רכושו.

12. לא למותר לציין את קביעת בית המשפט העליון לפיה חילוט הוא חלק מהעונש. בע"פ 1982/93 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(3), 238 (1994), אף נפסק כי:

"בכגון דא מיועד צו החילוט להעניש את בעליו (או מחזיקו החוקי) של החפץ, לא על זיקתו לביצועה של העבירה, אלא על הקדשת החפץ למטרה הקשורה בביצועה של עבירה".

ראו גם: רע"א 4096/04 בוטח נ' מדינת ישראל פרקליטות מסוי וכלכלה תל אביב, פ"ד נט(1) 913 (2004); ע"פ 4148/92 מועד נ' מדינת ישראל, תק-על 94(3) 779 (1994); בש"פ 2757/03 סלמאן נ' מדינת ישראל, תק-על 2003(2) 772 (2003).

13. בנוסף יש לבחון את תוצאות החילוט ביחס למהות העבירה שבוצעה, חומרתה ותוצאותיה. הרעיון מאחורי סמכות לחילוט, קשור בכך שאותו חפץ הוכתם בעבירה, על פי החלופות המצוינות בסעיף 32 לפסד"פ, ומכאן שאין להשיבו לבעליו, בין אם כדי למנוע ביצוע עבירה בעתיד ובין אם רק לשם הענשתו על ביצוע העבירה תוך שימוש באותו חפץ. בעניין **לרגו**, פסקה 8, שדן בשלב הראשוני של התפיסה, צוינו דברים אלה, היפים גם לענייננו:

"תפיסת חפץ לצורך חילוטו מאחר שהוכתם בכתם עבירה, בין כיוון ששימש לביצוע העבירה, בין שניתן כשכר בעד ביצועה, ובין שניתן כאמצעי לביצועה, צופה פני עתיד ההליך המשפטי וסיומו. תפיסה זו מיועדת לאפשר למערכת אכיפת החוק לממש את סמכות הענישה שניתנה בידי בית המשפט לחלט חפץ הקשור בעבירה במסגרת העונש הנגזר על העבריין, ומשקפת את גישת המחוקק לפיה פגיעה בזכות הקניין לגבי חפץ שהוכתם בעבירה מבטאת עונש ראוי בנסיבות מתאימות".

14. לשם הפעלת סמכות החילוט יש לבחון אפוא, את המידה בה הוכתם החפץ בכתם המעשה העבריין והזיקה שבין החפץ-הנכס לבין ביצוע העבירה, הכל על רקע התכלית שלשמה נועד החילוט. במסגרת זו יש לשקול בין היתר את השאלות הבאות: עד כמה היה החפץ משמעותי בביצוע העבירה ועד כמה תרם לתוצאות שגרמה העבירה; עד כמה סייע החפץ או הקל על ביצוע העבירה; האם לחפץ היו תכליות ושימושים נוספים; מה הסיכון

שבעתיד ישמש החפץ לביצוע עבירות נוספות; שוויו של החפץ ועוד.

ומכאן לענייננו :

15. עיון בעובדות כתב האישום מלמד כי הרכב שימש אמצעי חשוב לביצוע העבירות מושא האישום הראשון. הנאשם הגיע למחסן באמצעות הרכב כשהוא מצויד בכלי פריצה. לאחר שפרץ את המנעול באמצעות לום ברזל, נכנס למחסן והעמיס את התנורים על הרכב. עסקינן בתנורים אשר שווים רב. העובדה כי הללו הוחזרו בסופו של יום אינה מעלה או מורידה מחומרת מעשיו של המבקש 1, וכלל אינה פרי יוזמה שלו. השבת התנורים בוצעה לאחר תיאום בין מנהל החברה המחזיקה בהם לבין אביו של המבקש 1. אלמלא היה ברשות המבקש 1 רכב מסוג זה היכול לשאת משא כבד הוא לא יכול היה לממש את תוכניתו ולהוציאה אל הפועל. התמונה המצטיירת אפוא כי לרכב הייתה מעורבות עמוקה בביצוע העבירות וניתן לראות בו ככלי שהוכתם בביצוע העבירות, ועל כן לא רק שקמה סמכות לחלטו אלא שחילוטו ראוי ואף מחויב המציאות באם יורשע המבקש 1.

16. מהראיות עולה כי הנאשם הוא בעליו בפועל של הרכב והוא אף עשה בו שימוש תדיר ויום יומי. אין חולק, כי הרכב רשום ע"ש אשתו - המבקשת 2, במשרד הרישוי. אין צורך לומר כי הרישום במשרד הרישום אינו קונסטטיטוטבי ואינו מעיד כי מבחינה קניינית הבעלות בו היא אכן שלה (ר' לעניין זה ההלכה שנקבעה בע"א 492/64 יעקב לוי נ' משה וייס, פד"י יט (587) וכן ברע"א 537/95 "סהר" חברה ישראלית לביטוח בע"נ נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ, פד"י נא (473); ע"א 448/74 אוטו בלה שותפות למסחר בכלי רכב נ' לקי דרייב בע"מ, פ"ד ל(2) 207 (1976)). אין חולק, והסנגורית הסכימה לכך, שלמבקשת 2 כלל אין רישיון נהיגה! לנוכח האמור, נשאלת השאלה מדוע נרשם הרכב על שמה של מי שאינה מורשית לנהוג והאם קיים טעם נסתר לכך.

17. טעם זה, במקרה דנן, כלל אינו נסתר אלא גלוי אל העין. המבקש 1 הורשע לאחרונה בעבירות דומות אשר בוצעו אף הן באמצעות רכב זה בדיוק! ראו בהקשר זה כתב האישום, הכרעת הדין וגזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 2.2.2017, בת"פ 32692-12-15. מתיקו הקודם של המבקש 1 עולה כי הינו הבעלים של הרכב האמור. מגזר דינו עולה כי המבקש 1 נהג לזייף את לוחית הרישוי ברכב האמור, להגיע באמצעותו במועדים שונים לקיבוצים ומושבים ולגנוב סולר, רכוש ותרופות לבעלי חיים. העובדה כי במסגרת הסדר טיעון אשר גובש בין הצדדים באותו עניין הוחזר הרכב לחזקת המבקש 1 בשלב מוקדם של ההליך, בכפוף להפקדה כספית (אשר בסופו של יום חולטה במסגרת גזר הדין), אינה משנה את העובדה לפיה על אף הרשעתו זו, חזר ועשה המבקש 1 שימוש באותו רכב בדיוק לצורך ביצוען של עבירות רכוש נוספות. עסקינן בעבירות דומות מאוד, כנטען בכתב האישום שלפניי, וזאת זמן קצר יחסית לאחר שסיים לרצות 14 חודשי מאסר בפועל ובעוד תלויים ועומדים כנגדו מאסרים מותנים חבי הפעלה.

18. האמור לעיל עולה באופן ברור, לכאורה, מן הראיות בהן עיינתי במלואן במסגרת הליך מקביל להליך זה (שיבה מקדמית, אשר בשלב זה טרם הבשילה לכלל דיון ענייני). מן הראיות עולה כי המבקש 1 עושה, כאמור, שימוש תכוף ברכב. הדברים עולים אף מחקירת המבקשת 2, אשת המבקש 1, במשטרה, בהקשר זה. לדבריה, מדובר ברכב השייך לבעלה ואין לה מושג מי מטפל בו או משלם את הביטוח. יפים לענייננו הדברים אשר נאמרו בתיק ה"ת (חדרה) 859-04-14 - חנין מסארוה נ' מדינת ישראל, (16/04/2014) בעניינה של מבקשת אשר הרכב התפוס רשום על שמה אך לא עושה בו מנהג בעלים והרישום הינו לצרכי הטעייה בלבד:

"גם אם המבקשת, כטענתה, לא הייתה ערה לשימוש שנעשה ברכב, סבורני כי אין היא יכולה

לפטור עצמה מן האחריות להיותה בעלת הרכב ומן התוצאות הנלוות לשימוש שנעשה בו לצרכי הסעת שוהה בלתי חוקי. בעלות המבקשת על הרכב, כאשר עלפי גרסתה בחקירה במשטרה היא אינה נוהגת בו כלל, בעוד בן זוגה מבצע בו עבירות, איננה יכולה להקנות לה חסינות מפני התוצאות שיש לשימוש אסור בו. מכל האמור לעיל עולה כי המבקשת רשומה אמנם כבעלים אך אינה נוהגת ברכב מנהג בעלים, אינה עושה בו שימוש, לא הוכיחה כי שילמה עבור רכישתו והחזקתו."

19. לאור האמור לעיל אני קובע כי המשיבה הרימה את הנטל הרובץ על כתפיה להפרכת רישום הבעלות של הרכב במשרד הרישוי וכי מבקש 1 הינו בעליו האמתיים של הרכב מושא בקשה זו. יש בביצוע העבירות באמצעות הרכב מושא הבקשה שלפניי, בצירוף עברו הפלילי של המבקש 1, כדי להקים תכלית נפרדת המצמיחה מקור לתפיסת הרכב שהינה הצורך במניעת ביצוע עבירות נוספות.

20. לאחרונה, התייחס בית המשפט העליון לסוגיה דומה בבש"פ 7959/19 סקר **אחמד נ' מדינת ישראל**, (מיום 2.12.2019). השופט קרא קבע כי החלטת הערכאות מטה שלא להשיב את הרכב התפוס למבקש אשר ביצע בעבר עבירות דומות באמצעותו, ולהחזיק בו עד תום ההליכים לצורך חילוטו, הינה החלטה ראויה אשר אין להתערב בה:

" לא זו אף זו, טענות דומות לטענות שמעלה המבקש בבקשה שלפניי נשמעו ונדחו על ידי בית משפט זה (רע"פ 10104/16 סקר נ' מדינת ישראל (12.2.2017)). בית המשפט בהחלטתו הנ"ל עמד על כך שהמבקש הוא "שור מועד", וכי אף במקרים שבהם הושבו למבקש כלי רכב שנתפסו בתנאים מגבילים הוא "עדיין לכאורה בחר לשוב לבצע, או לכל הפחות לא הבטיח כי לא תבוצענה, עבירות מסוג זה". בנסיבות אלה, החלטותיהן של הערכאות מטה לפיהן אין מקום לשחרר את כלי הרכב התפוסים, אף לא בתנאים מגבילים, בדין יסודן."

21. גם בבחינת המקרה במשקפיים של מידתיות וסבירות, אינני סבור כי הפעם יש להשיב את הרכב לחזקת המבקש 1 או מי מבני משפחתו. כפי שטען ב"כ המשיבה, רכב אחר אשר נתפס אף הוא במסגרת חקירה זו, באמצעותו נטען כי בוצעו העבירות מושא האישום השני, הוחזר למשפחת המבקש 1, כך שהטענה לפיה המשך תפיסת הרכב מושא בקשה זו עלולה לפגוע משמעותית ביכולתם של בני המשפחה לתפקד ולהתנייד אינה במקומה ואף לא הוצגו ראיות לכך מטעם המבקשים. מן הראיות עולה כי בחזקת בני משפחתו של המבקש 1 כלי רכב נוספים המוחזקים על ידי ילדיו.

22. המשיבה הגישה לעיוני צילום מחירון לוי יצחק לפיו שווי הרכב, נכון ליום 1.1.2020, הינו 126,000 ₪. ממזכר שערך רפ"ק אריאל גד-סעד, קצין חילוט מג"ב, עולה כי לא הוטל על רכב זה שיעבוד או עיקול. לנוכח התנהלות המבקש 1 בנוגע לרכב זה והשימוש התכוף שהוא עושה בו לשם ביצוען של עבירות, בעבר ובהווה, אינני סבור כי ניתן להשיג את מטרת החילוט באמצעי פוגעני פחות. אומנם המבקש 1 נתון במעצר בשלב זה אך אין בכך כדי לשנות ממסקנתי לפיה קיימת הצדקה לחילוט הרכב באם יורשע המבקש 1 במיוחס לו בכתב האישום.

23. במהלך הדיון הצעתי לסנגורית הצעה לפיה יפקיד המבקש 1 סכום כספי משמעותי במזומן המתקרב ל - 70% משווי הרכב עובר להשבתו, לשם הבטחת החילוט בסופו של הליך. זאת לנוכח החשש הממשי כי המבקש 1 או מי מבני משפחתו לא יצייתו להגבלת ולאיסורים שיוטלו על רכב זה בשים לב להתנהלות המבקש 1 בעבר ובהווה. הסנגורית סירבה להצעה זו. בהתחשב באמור, ובכך שמטרת תפיסת התפוסים היא מניעתית, הפעם אין לתת במבקש 1 אמון כי ימנע מביצוע עבירות דומות במידה ויושב אליו הרכב התפוס.

24. לנוכח האמור, הבקשה להשבת הרכב נדחית. החלטה זו תועבר לצדדים.

ניתנה היום, ב' שבט תש"פ, 28 ינואר 2020, בהעדר הצדדים.